

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
JELENKORTÖRTÉNETI
TANSZÉK

Jelenkortörténeti és Összehasonlító Történettudományi
Doktori Program

**Útmutató
doktori hallgatók és a Programba jelentkezők
számára**

2023. szeptember 20.

1. A Doktori Program ismertetése

A jelenkortörténet – mely alatt a közép-európai historiográfiai tradícióknak megfelelően az 1914 utáni időszak vizsgálatát értjük – sajátos és jól intézményesült területe a magyarországi és a nemzetközi történetírásnak. A kutatók mellett a szélesebb közvélemény is kiemelt érdeklődéssel kíséri a 20. század történetét, s ez a figyelem az utóbbi időben sem lankad, sőt, inkább növekszik. Számos olyan – a társadalmi kohézió alakulása és a nemzettudat vagy éppen a magyar társadalomnak a tágabb európai környezetébe való sikeres beilleszkedése szempontjából is fontos –, tisztázatlan és hevesen vitatott időszaka és problémája van a 20. századi magyar történelemnek, melyeknek az eddigiektől eltérő vizsgálata szükséges.

Ehhez jó feltételeket teremt az a tény, hogy az utóbbi három évtizedben a 20. század kutatása nagy átalakuláson ment keresztül Magyarországon. Egy sor negatív jelenség mellett – mint a politika tudományba való beavatkozási törekvései – a változások iránya összességében pozitív: a jelenkortörténet forrásbázisa kibővült, a legtöbb kutató munkája szakszerűbbé vált, s a történetírás magába fogadott fontos nemzetközi irányzatokat.

A nemzetközi jelenkortörténet-írást sokáig a politikatörténet dominálta, az utóbbi időszakban azonban ez már lényegesen kevésbé jellemzi. Ennek megfelelően a jelenkortörténet – bár vannak sajátos módszertani elvei is – ebben a doktori programban sokkal inkább kronológiai behatárolást jelent, mint módszertani-tematikai irányultságot. A program az első világháborútól napjainkig terjedő időszak történelmével, illetve annak egyes szakaszaival foglalkozó doktori hallgatókat fogad, de nem csupán a politikatörténet, hanem a társadalom- és gazdaságtörténet, valamint az eszmetörténet területén és további témákban is.

Bár nyilvánvaló, hogy a doktori hallgatók nagyobb része nem összehasonlító témával foglalkozik, azonban az összehasonlítás fontos eszközét jelentheti a jelenkortörténet-írásnak: például lehetőséget nyújt arra, hogy számos kérdést az eddigieknél kevésbé etnocentrikus módon tárgyaljanak a kutatók. Ez önmagában is indokolja azt, hogy a program másik súlypontjának a történeti összehasonlításokat válassza. Ezen túlmenően is számos érv szól azonban az összehasonlítások megjelenése mellett. Így az, hogy az összehasonlítások alkalmazása a történetírásban egyrészt erősíti az elméleti tudatosságot, elősegíti a túlzottan leíró jellegű megközelítések kiegyensúlyozását. Emellett az összehasonlítások nagy szerephez juthatnak a jelenkortörténetre különösen veszélyt jelentő ideologikus vonások korrigálásában is. Tapasztalatok szerint az összehasonlító vizsgálatok igénylik s egyben előmozdítják a nemzetközi együttműködést, s ezáltal fokozzák a magyar történetírás nemzetközi beágyazottságát, ami jótékony hatást gyakorolhat annak színvonalára.

Ennek megfelelően a program – a témavezetőkkel való egyeztetés után – szívesen fogad doktori hallgatókat, akik a 20. századi magyar és egyetemes történelemmel különböző perspektívákból és eltérő módszerekkel kívánnak foglalkozni, illetve egyéni

felkészüléssel fokozatot szerezni kívánó tapasztaltabb kollégákat. A képzés széles körű elméleti és módszertani felkészítést igyekszik nyújtani a hallgatóknak, de emellett a kurzusok kiválasztásánál megfelelő teret kíván engedni az egyéni érdeklődésnek is. Az oktatásban és a jelöltek szakmai irányításában a szegedi kollégák mellett más neves hazai és külföldi szakemberek is részt vesznek.

Oktatási célok

A program célja, hogy az azt elvégző hallgatók megbízható ismeretekkel rendelkezzenek a 20. századi magyar és egyetemes történelemről, valamint a megelőző időszakok történeti folyamatairól, s ismerjék a hazai és nemzetközi történetírás legújabb eredményeit, különös tekintettel a kelet-közép-európai régióra és választott témájukra, valamint a legfontosabb történettudományi módszereket, beleértve az összehasonlító módszert. Szintén cél az, hogy a hallgatók egy sor olyan, a tudományos kutatásban és az élet más területein is jól hasznosítható készségre tegyenek szert, mint a kritikai gondolkodás, az összefüggések megtalálásának, a történeti-társadalmi jelenségek vizsgálatának és magyarázatának képessége; sajátítsanak el jó előadókészséget; legyenek képesek idegen nyelveken tájékozódni a szakirodalomban, részt tudjanak venni a szakmai vitákban, és ismerjék a hatékony szakmai kommunikáció más formáit; birtokolják a forráskritikához, a források kvalitatív és kvantitatív elemzéséhez szükséges tudást; színvonalasan el tudjanak készíteni írásbeli munkákat; továbbá alkalmasak legyenek átfogó kutatási feladatok megtervezésére és hatékony végrehajtására, egyetemi kurzusok tematikáinak összeállítására és e kurzusok megtartására. Végül legyenek tudatában annak, hogy a történettudomány igen fontos szerepet játszik a társadalmi életben: szolgálhat humánus célokat, de el is lehet torzítani a múltat, s politikai vagy más szándékból vissza lehet élni a történelemmel.

Tanulmányok

A Jelenkortörténeti és Összehasonlító Történettudományi Doktori Program képzése négy éves és két részre (2+2 év) tagolódik. A doktori hallgatók a tanulmányok két első évében kurzusokat teljesítenek, melyek – hasonlóan a világ vezető kutatóegyetemein megszokott rendszerhez – nem a választott kutatási témában való elmélyülést szolgálják, hanem úgy vannak összeállítva, hogy a fenti, átfogó célok eléréséhez vigyék őket közelebb. Az első év emellett a kutatási téma véglegesítésének időszaka. A második évben a hallgatóknak már konkrét kutatási eredményeket kell produkálniuk. A második év végén a hallgatók komplex vizsgát tesznek, melynek követelményeiről alább lesz szó. A komplex vizsga sikere esetén kezdődik a képzés második két éve. Ebben az időszakban a hallgatóknak tantermi óráik már nincsenek, kurzusokat nem végeznek, hanem elsősorban kutatással foglalkoznak és készítik a disszertációjukat.

2. A doktori képzés felépítése és követelményei

Felvétel a Doktori Programba

A Jelenkortörténeti és Összehasonlító Történettudományi Doktori Programba az SZTE Történettudományi Doktori Iskolájába való jelentkezéssel és felvételi vizsgával lehet felvételt nyerni. Ennek részleteit és követelményeit a Doktori Iskola weboldala tartalmazza (<http://hist.bibl.u-szeged.hu>). A jelentkezőnek a felvételi vizsga előtt témavezetőt kell választania a Doktori Program tanárai közül, és személyesen fel kell keresnie a Doktori Program vezetőjét is. (A Doktori Iskola honlapjáról letölthető *Témavezetői nyilatkozat és programvezetői jóváhagyás* nevű űrlapot a témavezetőnek és a program vezetőjének is alá kell írnia.) Ennek révén a tanárok megismerhetik a hallgató szakmai terveit, elképzeléseit, s tanácsokat tudnak adni neki a kutatási terv elkészítéséhez, ami javíthatja a felvételi esélyeit. A kutatási terv elkészítéséhez javaslatokat talál a pályázó a Jelenkortörténeti Tanszék weboldalán is. A Program iránt érdeklődők először a titkárral vegyék fel a kapcsolatot.

A Doktori Program adminisztrációja

A Doktori Program adminisztratív ügyeit annak titkára intézi. A titkár elérhetősége megtalálható a Doktori Iskola weboldalán, konzultációs időpontja pedig kifüggesztve a Történeti Intézetben. A Doktori Program hallgatói bármilyen tanulmányi és a Program működésével kapcsolatos ügyekben minden esetben először a Tanulmányi Osztállyal, a Történeti Intézet irodájával, majd témavezetőjükkel konzultáljanak, s ha ez nem vezetett eredményre, akkor keressék a program titkárát. A Program vezetője tanulmányi ügyekben nem illetékes, s csak akkor indokolt megkeresni, ha mindez nem vezetett eredményre. Ugyanez érvényes a Doktori Iskola vezetőjére is. Az ő elérhetőségük megtalálható a Doktori Iskola weboldalán.

A doktori fokozat megszerzésének követelményei

A doktori fokozat megszerzéséhez három fő követelményt kell teljesíteni. Ezek a következők:

- a) a komplex vizsga letétele a második év után;
- b) a megfelelő számú kredit teljesítése, az abszolutórium megszerzése;
- c) a disszertáció megvédése.

A doktori képzés hálóterve megtalálható a Doktori Iskola weboldalán.

Témavezetés

Minden doktori hallgatónak szüksége van egy témavezetőre, aki a Doktori Iskola által jóváhagyott személyek közül kerülhet ki. A témavezető általában az SZTE Történeti Intézetének oktatója, de kivételes esetekben külső témavezető is lehetséges. Szintén kialakítható osztott témavezetés. A témavezető és a doktorandusz jó együttműködése

alapvető fontosságú a tanulmányok sikeres folytatásához és az értekezés elkészítéséhez. Elsősorban ő az, aki a hallgató szakmai munkáját figyelemmel kíséri, akivel együtt a hallgató kialakítja a kutatási kérdéseket, a kutatási tervet. A témavezető egyben tájékoztatja a doktoranduszt a vizsgakövetelményekről és más, a tanulmányokhoz kapcsolódó feladatokról, bevezeti őt a tudományos munkába és a tudományos közösségbe. Ezért fontos, hogy a doktori hallgató rendszeresen konzultáljon a témavezetőjével, aki írásban rendszeres beszámolókat kérhet a kutatás előrehaladásáról.

A doktori hallgatók kötelezettségei

A tanulmányi kötelezettségeken túl a doktori hallgatók feladata, hogy rendszeresen konzultáljanak témavezetőjükkel és vegyenek részt a Jelenkortörténeti Tanszék oktatási és más szakmai munkájában. Ilyen elfoglaltságot jelent többek között a Doktori Program által szervezett házi védések és védések látogatása, mivel az itt szerzett tapasztalatok segítik a hallgatókat saját fokozatszerzésük során.

Teljesítményt nyilvántartó űrlap

A végzett munka nyilvántartása és elismerése az erre szolgáló űrlapokon történik, melyet a Program titkára bocsát a hallgatók rendelkezésére.

Éves beszámolók

A doktori hallgatók minden évben beszámolót készítenek végzett munkájukról (6000–12.000 n terjedelemben), melyet a témavezető aláírásával ellátva május 31-ig benyújtanak a Doktori Program vezetőjének.

Az SZTE és a Történettudományi Doktori Iskola szabályai

A Doktori Program hallgatóinak tanulmányaik során figyelembe kell venniük a Szegedi Tudományegyetem és a Történettudományi Doktori Iskola megfelelő szabályzatait.

3. A komplex vizsga

A tanulmányok második évének végén a doktori hallgatók komplex vizsgát tesznek. Ezen a hallgatóknak bizonyítaniuk kell, hogy rendelkeznek a történeti szakma műveléséhez szükséges átfogó ismertekkel és készségekkel, továbbá kutatásaik megfelelően előrehaladtak, s ez várhatóan lehetővé teszi majd számukra a disszertáció benyújtását tanulmányaik negyedik évében vagy azt követően.

Kutatási beszámoló

A hallgatóknak május 31-ig kell küldeniük egy összefoglalót kutatási témájukról és a kutatás előrehaladásáról a Doktori Program titkárának elektronikus változatban (40–

50.000 n). A szöveg felépítése az ebben az útmutatóban a **tézisfüzeteknél jelzett szabályok** szerint történjen.

Historiográfiai fejezet

A hallgatóknak május 31-ig szintén be kell küldeniük egy 30–40.000 n terjedelmű szakirodalmi összefoglalót a Doktori Program titkárának elektronikus úton. Ez lehet a készülő dolgozatuk egy fejezete, amelynek felépítését – a témavezetővel folytatott konzultáció nyomán – egyénileg kell kialakítani.

A vizsga menete

A vizsgabizottság két belső és egy külső tagból áll. A vizsga szóban történik, de a bizottság elnöke elrendelheti egyes vizsgafeladatok írásban való lebonyolítását. A vizsgára való felkészülést a Doktori Program által előzetesen összeállított tétel-, illetve irodalomjegyzék segíti, mely elérhető a Program titkáránál minden év január 31-e után. A hallgatónak a vizsgára való készülés során fel kell dolgoznia a jegyzékben szereplő minden szakirodalmi tételt.

A vizsga a következő fő részekből áll:

1. Szigorlati főtárgyként kérdések a tétel-, illetve irodalomjegyzék alapján; a vizsgázónak önállóan és összefüggően kell bemutatnia ismereteit a tételre vonatkozóan, kitérve a legfontosabb kapcsolódó kutatási irányzatokra és a kutatás módszertani aspektusaira is;
2. Szigorlati melléktárgyként további, rövidebb választ igénylő kérdések a Doktori Program által előzetesen összeállított tétel-, illetve irodalomjegyzék alapján;
3. A hallgató 10 perces prezentációja a kutatásának állásáról, a dolgozatáról, további kutatási terveiről, dolgozatához kapcsolódó feladatairól, majd a bizottság kérdései.
4. Beszámoló a doktorandusz kutatásainak előrehaladásáról és a bizottság ehhez kapcsolódó kérdései.
5. Kérdések a korábban beküldött historiográfiai fejezethez.

4. A PhD-értekezés benyújtásának és védésének menete

Áttekintés: a forгатókönyv

1. A témavezető e-mailben jelzi jóváhagyását a Doktori Program vezetőjének.
2. Ha a témavezető jóváhagyja a kéziratot, a hallgató elküldi azt a Doktori Program titkárának ekkor még csak elektronikusan. Az elektronikus beküldés minden esetben e-mailben, PDF és Word formátumban egyaránt történjen.
3. A Doktori Program áttekinti a dolgozatot (~ 1 hónap), javaslatokat tesz a kézirat javítására vonatkozóan.

4. Javítások átvezetése, a kézirat ismételt leadása két nyomtatott példányban és elektronikusan.
5. A házi védelem opponenseinek kijelölése, felkérése, a dolgozatok eljuttatása az opponenseknek (akiknek 2 hónapjuk van a bíráló elkészítésére). Az opponensek külön kérésére a Program bekérhet további kinyomtatott példányokat a dolgozathoz.
6. Válasz készítése a bírálókatra.
7. Az MTMT-ben szereplő adatok frissítése.
8. Házi védelem.
9. Az érkező átadása az opponensek javaslatainak megfelelően.
10. Plágiumellenőrzés: a témavezető a kész dolgozatot e-mailben beküldi a könyvtárnak, ahol elvégzik a szoftveres ellenőrzést. Ezt a témavezető kiértékeli, majd – ha mindent rendben talált – a dolgozat feltölthető. A feltöltés után szigorúan tilos bármit változtatni a szövegen, a feltöltött fájl nem cserélhető.
11. A Dékáni Hivatal doktori ügyekkel foglalkozó munkatársának felkeresése, aki segít az aktuális szabályokban eligazodni, részletesen ismerteti a disszertáció benyújtásával kapcsolatos teendőket. Aki 2016 után kezdte meg tanulmányait, annak egy jelentkezési lapot is ki kell töltenie. A fokozatszerző a jelentkezési lapon kért mellékletek közül csak azon dokumentumokról adjon le a doktori ügyintézőnek másolatot, amelyek adatai nem szerepelnek a Neptunban.
12. A kinyomtatott érkező, a tézisek, a jelentkezési lap és a további szükséges dokumentumok benyújtása a Dékáni Hivatalba, a dolgozat, a tézisek és a kivonat feltöltése az SZTE Doktori Repozitóriumba (a hallgató tölti fel; a feltöltés dátumának van jelentősége: az a disszertáció hivatalos benyújtási dátuma).
13. Döntés a nyilvános vita opponenseiről és a bizottság többi tagjáról, a védelem időpontjáról (ezeket a doktori iskola tanácsának és a Tudományterületi Doktori Tanácsnak egyaránt el kell fogadnia; számolni kell azzal, hogy ezek a testületek általában havonta-kéthavonta egyszer üléseznek a szorgalmi időszakban).
14. Az opponensek megírják a véleményüket (max. 2 hónap), amelyre a jelölt szintén írásban válaszol.
15. Nyilvános vita (ennek menetét részletesen lásd: A Szegedi Tudományegyetem Történelemtudományi Doktori Iskolájának működési szabályzatában).

A teljes folyamat összesen 8–9 hónapot vesz igénybe. A szabadságolás időszaka (július–augusztus) ebbe nem számít bele! A 2+2(+1) éves képzésben legkésőbb az 5. évben be kell nyújtani a dolgozatot, de a teljes védelem procedúrájának ekkor nem kell befejeződnie.

A nyilvános vitára bocsátás feltételei

- A nyilvános védelem előfeltétele, hogy a jelölt adatai az **MTMT-ben frissítve** legyenek.
- A nyilvános vita előtt **házi védelemre** kerül sor. A házi védelemnek **minimum 2 hónappal** kell megelőznie a nyilvános védelemet. A házi védelemre kész, a formai és tartalmi követelményeknek megfelelő dolgozatot (kivéve az idegen nyelvű összefoglalót) kell benyújtani két spirálozott példányban és elektronikusan a doktori program titkárnak.

- Az opponensi véleményekre írt választ a házi védésnél nem kell előre elküldenie a jelöltnek, de a védésen írásban be kell nyújtania a jegyzőkönyv számára.
- A házi védésen a jelöltnek 10 perces prezentációval össze kell foglalnia a dolgozatát.
- Az idegen nyelvű kivonatot és a téziszfüzetet **nem** kell elkészíteni a házi védésre.

A PhD-értekezésre vonatkozó kari, egyetemi szabályok

Az értekezés kötelező tartalmi elemei

- célkitűzéseik meghatározása
- új tudományos eredmények bemutatása
- szakirodalmi ismeretek összefoglalása
- kutatási módszerek ismertetése

Szerkezetre vonatkozó követelmények

- belső címlap: szerző, cím, témavezető, készítés helye és ideje, a doktori iskola neve
- aláírt plágiumnyilatkozat
- tartalomjegyzék
- angol vagy a program által engedélyezett más idegen nyelvű kivonat
- irodalomjegyzék
- függelék (pl.: fénykép-, dokumentumgyűjtemény stb.)

Terjedelem

- Az értekezés **minimálisan 9, maximálisan 12 ív terjedelmű** (1 ív = 40.000 n, szóközökkel, jegyzetekkel együtt). A mellékletek nem számítanak bele a terjedelembé. Forrásközlés esetén a forrás jellegétől függ a terjedelem maximuma.
- A téziszfüzet terjedelme: 0,5–1 ív. A téziszfüzetet kétoldalasan kell kinyomtatni A/5-ös formátumban, s füzetként összetűzni.

Példányszám

- PhD-értekezés: **1 darab köttetett és 1 darab spirálozott** dolgozatot kell leadni egyoldalasan nyomtatva.
- Téziszfüzet: **1 darab magyar** nyelvű kétoldalasan nyomtatott füzet. A jelöltnek a publikációs listáját két csoportra bontva (1. az értekezés témájába vágó publikációk, 2. egyéb publikációk) a téziszfüzet végére kell illeszteni.
- Kivonat: **1 darab** maximum 2000 n terjedelmű, idegen nyelvű kivonat (külön fájl, mert a Repozitóriumba külön fülön kell feltölteni).

A nyomtatott példányokat a fokozatszerző személyesen vagy postán juttathatja el a doktori ügyintézőnek (Dékáni Hivatal). Amennyiben a fokozatszerző ötagú védési bizottságából – a hivatalos felkérésüket követően – egynél többen is igényt tartanak a nyomtatott és bespirálozott példányra, a doktori ügyintéző azt azonnal jelezni fogja a

fokozatszerzőnek, és ebben az esetben neki postafordultával el kell juttatnia hozzá a kért számú nyomtatott példányokat.

A nyilvános vita előkészítése

- A jelöltnek be kell nyújtania a dolgozatát, téziszüzetét, az idegen nyelvű kivonatot és a nyelvvizsga bizonyítványok másolatát (abban az esetben, ha ezeket a jelölt nem nyújtotta be korábban, pl. a fokozatszerzési eljárás megindításakor) elektronikusan (**e-mailben**) PDF formátumban, valamint kinyomtatva.
- A jelöltnek egy-egy szám harmadik személyben megírt **rövid** (maximum egy A/4-es oldal) szakmai **önéletrajzot** is be kell adnia, amelyet a nyilvános vita elején olvas fel a védési bizottság titkára. Minden anyagot a Dékáni Hivatal ügyintézőjéhez kell benyújtani.
- A jelöltnek be kell fizetnie az eljárási díjat, amelynek módjáról, összegéről, határidejéről a Dékáni Hivatalban adnak tájékoztatást.
- A jelölt az opponensi véleményekre írásban adott válaszát **minimum 2 héttel** a nyilvános vita előtt a Dékáni Hivatal munkatársának juttatja el (e-mailben elegendő, a védésre hozzon magával egy kinyomtatott, aláírt példányt).
- A jelölt összefoglalja ppt-bemutatóval illusztrált előadásban (maximum **20** percen) dolgozata tartalmát, eredményeit.
- A nyilvános vita helyszínét és időpontját a doktori program titkára egyezteteti, az ezt esetleg követő fogadás szervezéséről azonban a jelölt **önállóan** gondoskodik (termet kell lefoglalni, étel-, italszállítást megszervezni, esetleg a Történeti Iroda munkatársainak segítségével).

E tájékoztató a 2020 januárjában érvényes egyetemi szabályzatok alapján állítottuk össze.

A szabályzatok módosulásainak követése a jelölt feladata és felelőssége.

A fokozatszerzés további feltételeiről (nyelvvizsgák, publikációk) és a házi, valamint a nyilvános vita „forgatókönyvéről” a hatályos egyetemi, kari szabályzatok adnak tájékoztatást: https://doktori.hu/index.php?menuid=191&lang=HU&di_ID=137

A Jelenkortörténeti és Összehasonlító Történettudományi Doktori Program eljárási és szerkesztési útmutatója

A jelen Útmutatóban rögzített formai és hivatkozásra vonatkozó követelmények alkalmazása a Jelenkortörténeti és Összehasonlító Történettudományi Doktori Programban készülő dolgozatok estében **kötelező**. Ezek maradéktalan betartása az értekezés befogadásának feltétele.

1. Formai követelmények

- **a házi védésre leadott kézirat minden formai szabálynak meg kell, hogy feleljen**
- a dolgozatot egyoldalasan kell kinyomtatni

- normál margók mindenhol (2,5 cm), kivéve a bal oldalon, ahol 2,8 cm
- főszöveg: 12 pts, Times New Roman betűk, másfeles sorköz, sorkizárt
- lábjegyzetek: 10 pts, Times New Roman betűk, szimpla sorköz, sorkizárt
- az oldalszámokat alul, középen tüntessünk fel Times New Roman betűkkel (12 pts)
- a címek, alcímek alatti első sort nem húzzuk be, egyébként 1,25 cm-rel húzzuk be a bekezdéseket
- a bekezdések között ne legyen másfelesnél nagyobb térköz
- a címeket arab számokkal sorszámozzuk a következőképpen: 1.1. Bevezetés
- **lábjegyzeteket** használunk (nem végjegyzetet)
- részletes bibliográfiai leírás jelenjen meg mind a lábjegyzetekben (első említés), mind a bibliográfiában
- a jegyzetekben a második említéstől rövidítsük mind a forrásokra, mind pedig a szakirodalomra való hivatkozásokat
- ha képeket, ábrákat, táblázatokat alkalmaztunk, akkor ezekről készítsünk jegyzékeket, melyek a tartalomjegyzék után, külön oldalon jelenjenek meg
- a bibliográfia nem számít bele a megkívánt terjedelembé
- a bibliográfia fejezetet tagoljuk (levéltári források, nyomtatott források, szakirodalom), de a hivatkozott irodalmat tovább ne tagoljuk (pl. monográfiák, tanulmányok)
- a **táblázatok, képek és ábrák szerkesztésére** lásd a 4. sz. mellékletet; ezek szerkesztése során különösen figyelni kell az alábbi szempontokra:
 - táblázatok, képek és ábrák esetében a számozott cím a táblázat stb. felett 12-es betűmérettel (Times New Roman), a forrás megjelölése a táblázat stb. alatt 10-es betűmérettel (Times New Roman) helyezkedik el
 - a saját készítésű ábránál is meg kell adni forrást, vagy feltüntetni, hogy „Saját összeállítás a következő források alapján: ...”
 - a táblázatok, képek és ábrák forrásainál is a címleírás szabályait alkalmazzuk: ezekre minden esetben úgy tekintünk mint első említésekre (azaz nem rövidítünk)
 - a képek, ábrák, táblázatok címe után nincs pont, a megjegyzéseket és a források felsorolását azonban ponttal zárjuk
 - a grafikonok/diagramok és térképek ábrának számítanak
 - minden táblázat, kép és ábra **önmagában is értelmezhető legyen** (például: ne adjunk semmitmondó, hiányos címet)
 - a sorszám és a „táblázat”, „kép”, az „ábra” és a „Forrás(ok)”, valamint a „Megjegyzés” szó kurzivált, például:
2. táblázat. Az ipar teljesítményének alakulása Németországban, 1933–1945 (1933=100)
 - a cím után zárójelben közöljük az értelmezéshez feltétlenül szükséges adatokat, például: (ezrelékben)
 - a táblázatok, képek és ábrák alá, de még a forrásmegjelölés fölé szükség esetén megjegyzéseket írhatunk
 - a táblázatokat, képeket és ábrákat ne futtassuk körbe szöveggel, ne lógnak a margón túl
 - a táblázatokat, képeket és ábrákat – lehetőség szerint – középre rendezzük

- a táblázatok, képek és ábrák feletti és alatti szövegeket (megjegyzések, források) a táblázatok, képek és ábrák függőleges széleivel egyvonalba szerkesztjük; kivételt jelentenek a kis méretű (8 cm-nél keskenyebb) táblázatok, képek és ábrák, amelyek esetében ettől eltérhetünk.

2. A hivatkozás szabályai

a) Lábjegyzetek készítése

• Könyvek leírása:

1. az első előfordulásakor:

Kalmár Melinda: *Történelmi galaxisok vonzásában. Magyarország és a szovjetrendszer, 1945–1990.* Budapest: Osiris, 2014. 97.

[Szerző: Cím. Megjelenés helye: Kiadó, kiadás éve. oldal.]

2. ismételt előfordulás esetén:

Kalmár: *Történelmi galaxisok vonzásában*, 97.

- A „Dr.”-t a szerzők neve előtt elhagyjuk mind a jegyzetekben, mind pedig a bibliográfiában.
- A hosszú címeket rövidítjük például az alcím elhagyásával.
- Egyáltalán ne használjuk az „old.”, „o.”, „p/pp.” rövidítéseket sem a jegyzetekben, sem pedig az irodalomjegyzékben!
- Oldalszámot nem írunk ki, ha a teljes munkára hivatkozunk.
- A jegyzetekben a tételeket pontosvesszővel választjuk el.
- Évszámok, oldalszámok közé nagyköötőjel kerül (Ctrl és a numerikus billentyűzetten a 'mínusz' jel).
- Amennyiben ugyanazon munka ugyanazon helyét közvetlenül egymást követően többször idézzük, akkor az „Uo.” rövidítést használhatjuk.
- Háromnál több szerző esetében választhatjuk azt, hogy csak az első nevét adjuk meg, s ezt az „et alia” rövidített formájának használatával jelezzük:
Csermely Péter et al.: *Kutatás és közlés a természettudományokban.* Budapest: Osiris, 1999.
- Ha egy munkából több oldalszámra is hivatkozunk, az oldalszámot mindig követi pont, az oldalszámokat vesszővel választjuk el.
- Az angol nyelvű címléírásokban a főcím és az alcím közé minden dokumentumtípusban kettőspontot teszünk.
- A jegyzetekben a családnévet és az egyénnevet az eredeti publikációkban megjelenő névsorrendben tüntetjük fel az első említéskor, minden dokumentumtípusban (a bibliográfiában viszont a családnévvel kezdjük a felsorolást):

1. az első előfordulásakor:

Annette Vowinckel: *Agenten der Bilder. Fotografisches Handeln im 20. Jahrhundert*. Göttingen: Wallstein, 2016. 98–99., 105–107.

Béla Tomka: *Austerities and Aspirations: A Comparative History of Growth, Consumption, and Quality of Life in East Central Europe since 1945*. Budapest–New York: CEU Press, 2020. 23.

2. ismételt előfordulás esetén:

Vowinckel: *Agenten der Bilder*, 98–99., 105–107.

Tomka: *Austerities and Aspirations*, 23.

• **Kötetben megjelent tanulmányok:**

1. az első előforduláskor:

Romsics Ignác: Tisza és Bethlen. In: ifj. Bertényi Iván (szerk.): *Tisza István, két korszak határán*. Budapest: Országgyűlés Hivatala, 2016. 205.

[Szerző: Cím. In: Szerkesztő (szerk.): *Kötet címe*. Megjelenés helye: Kiadó, kiadás éve. oldal.]

2. ismételt előfordulás esetén:

Romsics: Tisza és Bethlen, 205.

• Amennyiben egy tanulmány azonos szerző gyűjteményes kötetében jelenik meg, akkor rövidítés jelzi, hogy „ugyanő” a szerző és a szerkesztő:

Kövér György: Korszakolás és korszaktudat. A 19. századi periodizáció kérdései a társadalomtörténetben. In: Uő: *A felhalmozás íve*. Budapest: Új Mandátum, 2002. 352.

• Több szerző/szerkesztő neve közé nagykötójelet teszünk (nem „tapad”).

• Több kiadás helyét jelölő város közé szintén nagykötójelet teszünk („tapad”), ugyanakkor több kiadó esetében nem „tapad”.

Gyáni Gábor: A háborús napló mint kordokumentum. Kemény Simon és Fenyő Miksa önvallomásai. In: Gyarmati György – Pihurik Judit (szerk.): *Háborús hétköznapiak hadszíntéren, hátországban, 1939–1945*. Budapest–Pécs: Magyar Történelmi Társulat – Kronosz Kiadó – Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára, 2015. 37–60.

• Több kötetből álló műveknél a kötetek címét kurziválva tüntetjük fel, de a „köt.”, „Bd.” „ed./eds.” stb. rövidítéseket nem szedjük dőlt betűkkel.

Bárdi Nándor – Pál Judit (szerk.): *Székelyföld története, 1867–1990*. 3. köt. Budapest: Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont, 2016.

• Idegen nyelvű munkák esetében a forrásnyelven írjuk bele a „szerkesztő” (vagy folyóiratok esetében a „szám”) szó rövidítését.

Gábor Benedek: Die Beamten in Ungarn. In: Helmut Rumpler – Peter Urbanitsch (Hrsg.): *Die Habsburgermonarchie, 1848–1918*. Bd. 9: *Soziale Strukturen*. Teilbd. 1/2: *Von der feudal-agrarischen zur bürgerlich-industriellen Gesellschaft. Von der Stände- zur Klassengesellschaft*. Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 2010. 1217–1235.

• **Folyóiratban megjelent tanulmányok:**

1. az első előforduláskor:

Kecskeméti Károly: Homályzónák: a zsidók közép-európai történetének néhány tisztázandó kérdése (vázlat). *Aetas*, 21. évf. (2006) 1. sz. 125.

[Szerző: Cím. *Folyóirat címe*, évfolyam száma. évf. (megjelenés éve) szám. sz. oldal.]

Balázs Ablonczy: "It Is an Unpatriotic Act to Flee": The Refugee Experience after the Treaty of Trianon. Between State Practices and Neglect. *Hungarian Historical Review*, vol. 9 (2020), no. 1, 69.

[Szerző: Cím. *Folyóirat címe*, vol. évfolyam száma (megjelenés éve), no. szám, oldal.]

Christoph Buchheim: Unternehmen in Deutschland und NS-Regime, 1933–1945. Versuch einer Synthese. *Historische Zeitschrift*, Bd. 282 (2006) Heft 2. 351–390.

[Szerző: Cím. *Folyóirat címe*, Bd./Jg. kötet/évfolyam száma (megjelenés éve) Heft/Nr. szám. oldal.]

David Rodogno: Le nouvel ordre fasciste en Méditerranée, 1940–1943: présupposés idéologiques, visions et velléités. *Revue d'histoire moderne et contemporaine*, vol. 55 (2008), n° 3, 146.

[Szerző: Cím. *Folyóirat címe*, vol. évfolyam száma (megjelenés éve), n° szám, oldal.]

• Az évfolyam és a szám rövidítései esetében mindig az adott nyelv bevett rövidítéseit használjuk.

• A római számok mellőzendők, ezeket minden esetben át kell írni arab számokra.

• Évfolyamot, számot nem feltüntető és folyamatosan számozott folyóiratok esetén a következőképpen járunk el:

Acta Universitatis Szegediensis, Acta Historica, 129. tom. (2009) 111–137.

2. ismételt előfordulás esetén:

Kecskeméti: Homályzónák, 125.

Ablonczy: "It Is an Unpatriotic Act to Flee", 69.

• **Válogatás, szerkesztés esetén:**

1. az első előforduláskor:

Romsics Ignác (szerk.): *Magyar történeti szöveggyűjtemény, 1914–1999*. 1. köt. Budapest: Osiris, 2000. 63.

[Szerkesztő (szerk.): Cím. Megjelenés helye: Kiadó, kiadás éve. oldal.]

2. ismételt előforduláskor:

Romsics (szerk.): *Magyar történeti szöveggyűjtemény, 1914–1999*. 1. köt. 63.

• Alkalmazhatók még a következő rövidítések a szerkesztett kötet leírásának mintájára:

- összeállította = összeáll.
- válogatta = vál.
- jegyzetelte = jegyz.
- a bevezető tanulmányt írta = bevez.

- fordította = ford.
- sajtó alá rendezte = sajtó alá rend.
- A fordítót csak különösen indokolt esetben adjuk meg (például: szépirodalom).

• **Hivatkozás szakdolgozatokra, PhD-értekezésekre:**

1. az első előfordulásakor:

Tamás Ágnes: *Nemzetiségi sztereotípiák – összehasonlító perspektívában*. PhD-értekezés. Szeged: Szegedi Tudományegyetem, 2012. 32.

2. ismételt előfordulásakor:

Tamás: *Nemzetiségi sztereotípiák*, 32.

• **Internetes hivatkozás:**

1. az első előfordulásakor:

Tomka Béla: A trianoni béke gazdasági hatásai – új szempontok és módszerek. https://tenyleg.com/index.php?action=recordView&type=places&category_id=3339&id=1369321 (Utolsó letöltés: 2019. december 1.)

2. ismételt előfordulásakor:

Tomka: A trianoni béke gazdasági hatásai.

- A szerzőt, címet adjuk meg!
- Weben megtalált, de nyomtatott formában is megjelent tanulmányok és könyvek esetén az **eredeti publikáció bibliográfiai adatait kell megadni**, nem elegendő a webhely közzlése. A bibliográfiában fel kell tüntetni az online elérhetőséget is.
- Interneten talált levéltári forrás esetében lehetőleg az eredeti levéltári hivatkozást kell megadni a jegyzetekben. Amennyiben ez nem ismert, az online adatbázis címét, elérhetőségét kell feltüntetni. A bibliográfiában az eredeti levéltári hivatkozást és annak online elérhetőségét is meg kell adni.

• **Levéltári, kéziratári források:**

1. az első előfordulásakor:

Országos Széchényi Könyvtár, Kézirattár (a továbbiakban: OSZK Kt.), Levelestár, Ludasi Mór Kandó Kálmánnak, Bécs, 1868. márc. 17.

Azonos lelőhely, ismételt előfordulás:

OSZK Kt. Levelestár, Falk Miksa András Gyulának, Pest, 1870. nov. 2. 7. levél.

- A lehető legpontosabban adjuk meg a lelőhelyet és a forrás elérhetőségét! Levéltári források esetében a fondjegyzék/gyűjtemény **nevét és számát** is tüntessük fel.
- Második említéskor az intézmény nevét rövidítsük!

• **Sajtótermékek mint források:**

1. az első előfordulásakor:

Mészáros András: Nemzedékek. *Népszabadság*, 1969. ápr. 4. 14.

[Szerző: Cím. *Sajtótermék címe*, megjelenés éve. hónap. nap. oldal.]

2. ismételt előforduláskor:

Mészáros: Nemzedékek, 14.

- Ha ismerjük a szerzőt és a cikk címét, meg kell adni. Ellenkező esetben csak a sajtótermékre és a megjelenés pontos idejére, valamint az oldalszámra hivatkozunk.

b) Bibliográfia készítése

A dolgozat végére kerülő bibliográfiát a lábjegyzetekben elsőként említett leírások segítségével készíthetjük el. Figyeljünk arra, hogy

- családnév alapján rendezzük betűrendbe a hivatkozott munkákat,
- az id. és ifj., gróf, von, de stb. rövidítéseket nem vesszük figyelembe a betűrendbe való besorolásakor, azaz például ifj. Bertényi Iván neve a b-hez kerül „Bertényi Iván, ifj.” formában,
- hasonlóképpen járunk el a nevekhez tartozó betűkkel: A. Sajti Enikő neve az s-hez kerül „Sajti Enikő, A.” formában,
- az idegen nyelvű munkák esetében a családnév után vesszük teszünk, de hasonlóan járunk el nem magyar szerzők magyar nyelvű írásai esetén is; például:

Vowinckel, Annette: *Agenten der Bilder. Fotografisches Handeln im 20. Jahrhundert.* Göttingen: Wallstein, 2016.

Tomka, Béla: *Austerities and Aspirations: A Comparative History of Growth, Consumption, and Quality of Life in East Central Europe since 1945.* Budapest–New York: CEU Press, 2020.

Kaelble, Hartmut: A nemzetközi történeti összehasonlítások változásai az 1970-es évek óta. *Aetas*, 29. évf. (2014) 3. sz. 185–195.

- ha egy szerzőnek több művét használtuk, a legrégebbivel kezdve időrendbe is rendezzük,
- tanulmányok és folyóiratcikkek esetében a bibliográfiában nem a hivatkozott oldalszámot, hanem a tanulmány teljes terjedelmét adjuk meg,
- minden bibliográfiai tétel végére tegyünk pontot.
- A bibliográfiában monográfiák esetében a lábjegyzetben hivatkozott oldalszámot nem tüntetjük fel. Tanulmányok, folyóiratcikkek esetében nem a lábjegyzetben hivatkozott oldalszámot, hanem a teljes tanulmány -tól – -ig oldalszámát tüntetjük fel.

Az **itt nem szabályozott kérdésekben** a következő kiadvány útmutatása az irányadó (részletes bibliográfiai leírás): Gyurgyák János: *Szerzők és szerkesztők kézikönyve.* Budapest: Osiris, 2018. 149–185.

3. A szerkezetre vonatkozó követelmények

A tézisfüzet tartalmi felépítése

1. Bevezetés – a kutatás célja, a téma újdonsága
2. Historiográfiai kontextus rövid ismertetése

3. Elméleti és módszertani háttér
4. Források
5. Eredmények, összegzés, további kutatási irányok
6. Értekezés témájához kapcsolódó közlemények, konferenciaelőadások

A dolgozat felépítése

1. Tartalomjegyzék
2. Bevezetés (hipotézisek, célok meghatározása, a kérdésfeltevés indoklása – utóbbiak a historiográfiai rész után is következhetnek)
3. Historiográfiai kontextus (kutatási előzmények)
4. Elméleti és módszertani háttér
5. Források (4. és 5. felcserélhető, egy fejezetbe foglalható)
6. Főrész: elemzés
7. Eredmények, összegzés
8. Bibliográfia
9. Függelék

Mellékletek

1. sz. melléklet. Tézisfüzet címlapja
2. sz. melléklet. Értekezés külső címlapja (fekete bőrkötés)
3. sz. melléklet. Értekezés belső címoldala
4. sz. melléklet. Mintaoldalak

1. sz. melléklet

Szegedi Tudományegyetem
Történelemtudományi Doktori Iskola
Jelenkortörténeti és Összehasonlító
Történettudományi Doktori Program (12 pts)

Doktori (PhD) értekezés tézisei (14 pts)

Cím (20 pts)

Név (20 pts)

Szeged (14 pts)
2021

2. sz. melléklet

Szegedi Tudományegyetem
Doktori (PhD) értekezés (20 pts)

Cím (24 pts)

Név (24 pts)

Szeged (20 pts)
2021

3. sz. melléklet

Szegedi Tudományegyetem
Történelemtudományi Doktori Iskola
Jelenkortörténeti és Összehasonlító
Történettudományi Doktori Program (12 pts)

Cím (20 pts)

Doktori (PhD) értekezés (14 pts)

Készítette: (14 pts)

Név (20 pts)

Témavezető: Név (14 pts)

Szeged (14 pts)

2021

1. Lorem ipsum

1.1. Lorem ipsum dolor sit amet

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.¹

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua (1. kép). Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor.

1. kép. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, 1980–1990

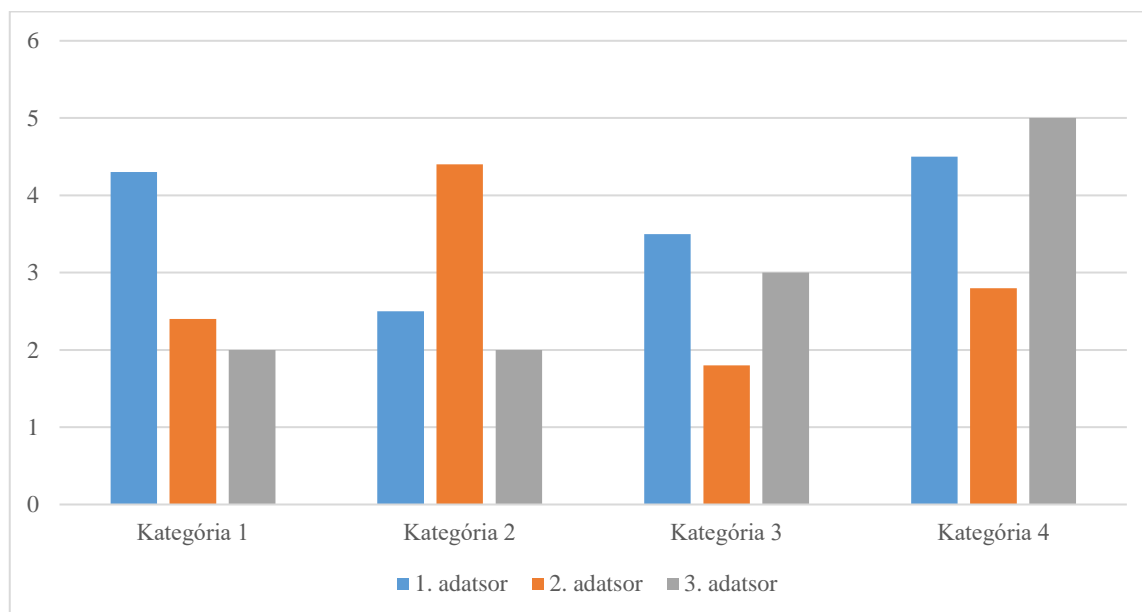

Megjegyzés: Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris.
Forrás: Lorem Ipsum: *Consectetur adipiscing elit sed do eiusmod.* Commodo: Consequat, 2016. 98.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua (1. ábra). Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum.

¹ Lorem Ipsum: *Consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod.* Commodo: Consequat, 2016. 99.

1. ábra. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, 1980–1990 (exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat)

Megjegyzés: Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris.

Forrás: Lorem Ipsum: Consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod. Commodo: Consequat, 2016. 111.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat (1. ábra). Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum (1. táblázat).

1. táblázat. A ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo, 1900–1990 (ezrelék)

	1910	1920	1930	1940	1950	1960	1970	1980	1990
Lorem	25,1	25,5	16,3	14,1	15,8	17,1	16,1	13,4	13,9
Ipsum	19,6	21,4	18,0	13,6	20,5	17,9	16,7	14,9	13,4
Dolor	28,6	28,6	23,1	20,8	22,7	20,8	18,3	12,8	13,2
Aliquip	23,7	22,2	18,6	13,3	16,5	16,9	14,7	12,6	12,4

Források: Lorem Ipsum: Consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod. Commodo: Consequat, 2016. 98.; Cillum Dolore: Eu fugiat nulla pariatur. Voluptate: Velit, 2014. 20–22.